

MARIA CEBOTARI

(n. 10 februarie 1910, Chișinău – d. 9 iunie 1949, Viena)

Pompiliu MANEA¹

pmanea@temco.ro

ABSTRACT: This article presents the personality of Maria Cebotari. Her voice had impressed the critics art, who considered her *A very talented interpreter, having such a special gift*. She was very pride of being a part of Roumanian people.

KEYWORDS: music, voice, talent, success

A mai fost numită și Cibotari sau Cibotaru, care era numele de familie. S-a născut pe 10 februarie 1910 în orasul Chișinău, capitala Basarabiei și o urmează pe Viorica Ursuleac la Opera din Viena, fiind una dintre cele mai mari soprane. La Chișinău a trăit alături de fratele ei mai mare și o soră mai mică, care și aceștia aveau un talent muzical deosebit.

Își începe studiile la Școala Normală de Fete, „Florica Niță”

și mai apoi la Capela Metropolitană din Chișinău, care în vremea copilăriei Mariei Cebotari era condusă de Mihail Berezovski.

Între anii 1924–1929 intră la Conservator. Urmează Conservatorul „Unirea” din Chișinău, unde se bucură de profesoarele Maria Zlatov și Gavreorie.

După ce termină studiile în Chișinău, se angajează ca actriță la Teatrul de Artă din Moscova. În același an, 1929, pleacă la Berlin pentru a lua lecții de canto și doi ani mai târziu (1931) debutează la Opera din Dresda, în „Boema” de Giacomo Puccini, jucând rolul lui „Mimi”, după care, timp de

Fig. nr. 1 – Afiş care o reprezintă pe Maria Cebotari

¹ Prof. dr., membru de onoare al Academiei Române de Științe Medicale; secretar al Filialei CRIFST – Cluj-Napoca.

12 ani, până în 1943, în mijlocul celui de-al doilea Război Mondial, rămâne prim-solistă la Opera din Dresda, unde în perioada 1935–1943, a cântat și pe scena Operei din Berlin.

După 1943, este angajată ca solistă permanentă a Operei de Stat din Viena. Reprezentațiile ei din operele lui Wolfgang Amadeus Mozart și Richard Strauss au fost deosebit de apreciate de publicul austriac. Ca și în cazul Vioricăi Ursuleac, Richard Strauss a scris pentru româncă Maria Cebotari opera „Salomeea”, în care Maria interpretează rolul său inegalabil.

Fig. nr. 2 – Două mărci poștale care o reprezintă pe marea interpretă

Bruno Walter și Herbert von Karajan o invită să ia parte la Festivalurile Muzicale din Salzburg, unde obține un mare succes, în opera „Nunta lui Figaro” a lui Wolfgang Amadeus Mozart, jucând rolul contesei.

Maria s-a bucurat și a cântat sub bagheta unor mari dirijori, precum Arturo Toscanini, Clemens Krauss, Karl Böhm, Fritz Bush și Wilhelm Furtwängler. La numai 24 de ani, primește Kammersängerin, cel mai înalt titlu onorific de artă dramatică, care exista în acea vreme, atât în Austria cât și în Germania, iar din partea României primește distincția regală „Coroana României în grad de comandor”.

O serie de străzi din orașul ei natal, Chișinău, Dresda, Viena, Salzburg și Burgas (Bulgaria) îi poartă astăzi numele scris romaneste, „Maria Cebotari”, iar în anul 2000 a fost dezvelită o placă comemorativă pe casa unde a locuit artista în Berlin.

Copilă încă fiind, la numai 14 ani se îndrăgostește de contele Alexander Vyroubov și împotriva voinței părinților săi, îl urmează pe acesta la Moscova, apoi dând reprezentații la București, după care pleacă la Paris și numai mai apoi la Berlin. Se căsătorește cu acesta în anul 1926, la 16 ani, mare dragoste, deși contele era cu 30 de ani mai în vârstă decât ea, însă după 11 ani, în anul 1937, cunoscându-l pe actorul Gustav Diessl, se

îndrăgostește de acesta, căsătorindu-se după divorțul de Vyroubov, în anul 1938. Fericirea lor este curmată zece ani mai târziu, de moartea tragică a lui Diessl în 1948, urmare a două accidente vasculare. Au avut doi băieți, Peter și Fritz.

Criticii muzicali din acea vreme o prezentau ca: „*O frumusețe cu totul deosebită; vocea ei, ținuta scenică nu au asemănare*” sau „*o nouă stea a apărut pe firmamentul operei mondiale*”.

Atunci când în nov. 1935, la Berlin, a jucat, alături de Benjamins Gigli, se mai povestește și astăzi că biletele vândute pe sub mână în seara de spectacol, aveau prețul simbriei de pe o lună, deoarece în acea vreme Maria Cebotari era interpreta cea mai îndrăgită a publicului Berlinez. În acea seară Maria a jucat rolul lui Mimi din opera „Boema” de Giacomo Puccini.

Popularitatea ei era așa de mare în Berlin și Dresda, încât cei doi miniștri ai Führerului, cel al propagandei Joseph Goebbels și cel de la interne, Herman Göring, s-au declarat admiratori ai divei pentru a specula popularitatea de care se bucura, astfel că Goebbels consemna: „*Un succes senzațional în rolul Salomeei, sub bagheta lui Clemens Krauss (soțul unei alte mari românce, n.a.), la Opera de Stat din Berlin. O interpretă deosebit de înzestrată și cu un instinct ieșit din comun.*”

O poveste spune că, la un dineu, a stat între Joseph Goebbels și Alessandro Pavolini, ministrul culturii din Italia. Antonio Mingotti, biograful sopranei, la un an după moartea sa, o descrie ca fiind apolitică, iar „*vocea ei n-a fost nimic altceva decât tragismul existenței acestei ființe.*”

Compozitorul Richard Strauss, care a avut o predilecție pentru românii și româncele care au cântat la Viena, (Viorica Ursuleac, Traian Grozăvescu și Maria Cebotari), i-a oferit celei din urma rolul principal în opera „Femeia Tăcută” („Die schweigsame Frau”) cu enorme pasaje de coloratură.

Celebritatea ei se dezvoltă fulgerător, cântând pe mai toate scenele din întreaga Europă, din afara Germaniei, precum: Amsterdam, Basel, Bruxelles, Londra, Paris, Praga, Riga, Stockholm și Viena, entuziasmând publicul prin interpretarea rolurilor sale de mezzosoprană în operele: Boema, Madam Butterfly, Rigoletto (Gilda), Evghenie Oneghin (Tatiana), Răpirea din Serai (Constanța), Don Juan (Zeline) etc., alături de cei mai celebri artiști ai vremurilor ei, precum: Beniamino Gigli, Tito Gabi, Giuseppe Tadel ș.a., a făcut ca Maria Cebotari să se înscrie în elita celor mai distinse vedete.

Fig. nr. 3 – Opera de Stat din Viena de pe Opernring numărul 2

Mult dorită la Opera de Stat din Viena, ajunge aici ca solistă permanentă, numai în anul 1947, când, din păcate, solista era deja bolnavă, lucrând aici până la începutul anului 1949, când a avut loc ultima reprezentație.

Körner, primarul Vienei, a fost cel care la Ceremonia de înmormântare, din foaierea Operei din Viena, și-a luat rămas bun în numele vienezilor, spunând: *„Succesele ei la Viena au fost cele care au deschis calea acestei inegalabile artiste înspre gloria internațională. Această stea strălucitoare a muzicii s-a stins acum, iar vienezii sunt astăzi cu toții în doliu.”*

Îndrăgește și cinematografia, unde a participat la peste o duzină de filme, debutând în anul 1936 cu filmul muzical *Mädchen in Weiß*, film regizat de către Viktor Janson. Urmează încă trei filme muzicale regizate de Carmine Gallane și anume: *„Solo per te”* și *„Starke Herzen im Sturm”* (Pentru inimi puternice), în anul 1937, cu care ocazie îl cunoaște pe Gustav Diessl, care un an mai târziu (1938) îi devine soț. Cel de-al treilea film, sub regia lui Carmine Gallane este *Giuseppe Verdi*, turnat în anul 1938.

În anul 1942, în regia lui Guido Brignone, joacă într-un film italian despre viața celebrei mezzosoprane a Franței secolului al XIX-lea, Maria Malibran, unde își interpretează propriul său rol. Tot în anul 1942 joacă în mult comentatul film *„Odesa în flăcări”*, în regia aceluiași Carmine Gallane, ale cărei pelicule au fost distruse, însă se pare că totuși mai există o peliculă din acest film și în zilele noastre.

Dirijorul Operei din Viena, Ernest Marzendorfer, spune despre Maria Cebotari: „N-am mai auzit o Salomeea cu o germană atât de perfectă decât Maria Cebotari... Ea a fost unul dintre cei mai onorați artiști pe care i-a avut Viena... Una dintre cele mai importante personalități artistice, de neuitat!”

Mult timp numele ei a fost trecut sub tăcere, deoarece comuniștii o considerau o colaboraționistă a celui de-al Treilea Reich, dar astăzi nu mai este niciun motiv ca numele ei să nu fie cinstit și venerat, cu atât mai mult cu cât națiuni ca Germania, Austria, Moldova, România și Bulgaria, o onorează cu nume de străzi (toate în limba română), plăci comemorative și nume de teatre, monografii etc.

O frumoasă poveste spune că în anul 1945, în Berlinul distrus, când gara era sufocată de mulțimea derutată și dezorientată, a apărut și Maria Cebotari, care în toată acea învălmășeală și dezordine, a fost recunoscută de oameni, aclamată și purtată pe brațe până la fereastra unui vagon, ca până la urmă să fie depusă într-un compartiment.

Moare în anul 1949, când abia împlinise 39 de ani (de aceeași vârstă cu Mihai Eminescu, n.a.), din cauza unui cancer hepatic, la un an după moartea soțului ei, Gustav Diessl și sunt înmormântați amândoi în Cimitirul Döbling din Viena.

„NICIODATĂ ȘI ÎN NICI O ÎMPREJURARE NU MI-A TRECUT PRIN CAP SĂ SPUN ALTCEVA DECÂT CĂ SUNT ROMÂNCĂ DIN BASARABIA SAU, PUR ȘI SIMPLU ROMÂNCĂ.”

Maria Cebotari